

ACC. N.R. M. 6427-18

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge & Ånandhörd.

Adress: Turåkra, "Kråksmåla.

Socken: Ålgö och Kråksmåla.

Berättat av: Mariana Erlenddotter m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H.G. 14. Uppteckningen berör
Tranan och Vårfrudagen.

Vol: 12.

Sidor 110-

Obs! Samma sagoberättelse, som till Vol: 11. m. f.
Ses intam Ber jag på inflika vad jag dessut-
am hört berörande Tranan och Vårfrudagen.

ACC. N.R. M. 6427:1

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Erlb Viking,

Härad: Uppvidingeölandsbörd.

Adress: Turåkra, 2^e Kråksmåla.

Socken: Ålgö och Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Erlandsdatter.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Ålgö socknen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.) Min mormor Susanna Erlandsdatter och flera (110.
gamla sade, "I tidens morgon kunde alla djur
tala." Tranan, som är flyttfågel, skulle säga
"Jag kommer värfruda om jag och skall
gå skare." = (Skare s. v. s. hårt sammanfrusen snö)
Att "Tranan bär ljus i säng värfrudat" = (24de mars)
s. v. s. att man går i säng så tidigt att man
ej behöfver tända ljus. Obs! I gammal tid
hade man arbetat kväll vid "spiljus eller stic-
keblott", men från värfrutid slöt man upp
därmed och gick i säng medan man sågar
dån, som då var rätt så lång. Se gamla sade,
"När man kommit te värfruti, so räcker dån
te 8 arbeta sej trött på." Vidare tog man 14 =

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6427-2.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidingö Handbåls. Adress: Furåkra, "Kriksmåla.
Socken: Ålgö och Kriksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdotter-^{anf.}
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgö och Kriksmåla.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lor av tranan rörande väderleken." När (III)
tranan flög högt & ropte, så blev det ihäl-
lande korka, men flög han lågt och varit
lyst, då blef det länvarig väta." Det sade,
att Tranan lever i Engipite. därför borde
man ej skjuta en trana utan båda, ty den
efterblifna "Görjde sin make i Tår." Andra ha-
va berättat, att en bonden sköt en trana,
så miste han sin bästa dragare eller och blev
det snar Eldsvada i gården.

2. Hoas oss har icke förekommit någon ut-
klädrel på Vårprudan.

3. "Springa trana." Vi äro ej riktigt klara
därmed. Vi säga "Kappå Tranedansen." Om

ACC. N:R. M. 6427:3

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Veking,
 Härad: Uppvidinge ö Landböds. Adress: Furåkra, Fråksmåla.
 Socken: Ålgult ö Fråksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdatter s. s. f.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1900. i Ålgultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den skall jag berätta. När man spisar kväll (119.
 värfruaften, så plögade ungdommen sätta sig
 på huk och kasta det ena benet blyttmätt
 framför det andra, så fortsättande en rund
 kring golvet. Särtil födrades vana, men en
 en kraftig muskelsyrka i vadat och här an-
 mars gick man bet. När jag var 20 år, då kun-
 de jag gå "Tranedansen," men inget gör det
 vid 66-års ålder, det vill jag lova. Viserli-
 gen gick man "Tranedansen" ännu vid andra
 tillfällen, men företrädesvis Värfruaftonskvällen
 ungdom hoppar "Tranedansen, se minnes-
 teckning n° 34!

4.) Att barnen fått extra gåvor Värfrudän är ej

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6427:4

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Uppvidinge ö Handbörd. Adress: Turåkra, Kråksmåla.
 Socken: Ålgshult ö Kråksmåla. Berättat av: Suzanna Erlandsdotter m. f.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1900 i Ålgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

känt hos oss, men att man skulle alla i familjen ha julmat, det är känt. En god husmoder skulle vid "Vårfrudag" kunna bjuda på Vörtlimpa av julabakket och därtill av den stora smulldotten, som man skärde julaftnismorgon. Allt gammalt ser så länge gick väl för sig, men limpa då? Jo, man lindade en stor limpa i ett stycke rent linne "8 sen grav ner henne djupt i en råglär i säaboa", så varken frös hon, eller mälades eller vart hård.

5.) Att skriva "Traubler" har i gammal tid förekommit. De överlämnades så att man sen folket i huset kava Vårfrudag, så satte man fast det med en nubbe e. d. vid läret till stugodär-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 64215.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härad: Uppvidinge ö Landköpings. Adress: Furikra "Kråksmåla.Socken: Ålgö Kråksmåla. Berättat av: Susanna Erlandsdotter m.f.Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Ålgö socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ren där adressaten bodde. Set berättade på b. (114).
 vets innehåll. Set kunde vara från t. ex. en för-
 smädd flicka, och då var det intet "Smör & grant
 bröd. Set kunde vara från en pojke, där man
 "Friat av för honom" och då lovades man "Huden
 full av sryk." Men brevet kunde och vara från
 en flicka, som "hade gått äga till gassen och blyg-
 samt lät honom förstå att "Har du lust, så vet
 du var jag är att finna." s. v. s. Brevet var
 anonymt och med förvärd st. Man kunde
 och lägga sådant brev i brevlåda om det
 var frankerat, men då på en poststation m. m.
 en mil från hemmet, så "Slapp mannen bära
 fram det." s. v. s. man behövde ej stå risken att

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6927: 6.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge ö Kaudhårs

Adress: Turåkra "Kråksmåla.

Socken: Ålgult ö Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Erlandsdotter

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1800. i Ålgultsoken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bära det till adressatens dörr. (115.)

6.) På värfrudan skulle man utom bemäl-
da vörtlimpa och julast till middag hava
"Raggmunskar". Det är plättar gräddade av ska-
lad, råriven potatis och äts varma till sock-
rat eller i aldrig tid hanningblandat "Krösamos."
=(Lingansylt.)

7.) Man trodde att vattnet vid värfrudtid och även
andra högtider hade kraft, men det skulle
obs! vara från en "Päck, som rann ut Norr ut-
er från en skogskälla vars avlopp rann ut Norr."
Om man då tvättade sig med sådantvatten, "På
botte det skabb, skorv & klåda på folk & jä." Var
bässan "Förgjord, så som pipan tvättades, så vort böt"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6427: 7Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikbergHärad: Uppsvidunge ö Kenteböds, Adress: Furåkra, "Kriksmåla"Socken: Ålgö "Kriksmåla", Berättat av: Susanna ErlandsdotterUppteckningsår: 1940.Född år 1800. i Ålgö socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som åter duglig.

(116)

8.) Fäderna laga byder av kammare väder-
leksförhållande från Vårfrudagen. "Klarvack-
ker vårfrudag bidar en god sammar, för
det vårfrunatt, så blev det frost i 40 följande
nätter. Alltså fram till "Ludi" nätter, som ä-
ro 7. Tre dygn före och tre dygn efter 1^{sta} maj,
samt natten till 1^{sta} maj gör tillhoppa 7, som het-
te "Ludi nätter. Voro dam och frostiga, så var
det "Ett gott märke", ty då utblev "järnätter-
na, som voro 7 vid midnatt på samma sätt,
men vilken natt av "Ludi nätter", som ej frosta-
de, så frostade motsvarande natt i "järnätter-
erna, 7 då frös 7 öjen", så sade de gamla.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 64278.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge ö Kåndsövd.

Adress: Juråkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgshult ö Kråksmåla.

Berättat av: Susanna Eklandsdotter u.s.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1900. i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 9.) Se gamla sade, "Man skall ej röra vid (118.
syväl eller strumpstickor vid Vårfrudagen, ty
då får man fingervärk". "Inte skall man
då tvätta något plagg, för då Gräber Guds
moder = (Jungfru Maria.) Intet skulle man
spinna, mala eller göra något, som "går runt"
mellan gamla och nya vårfrudan" = (Tiden 25^{de}
mars t.o.m. 6de april, då 13de vecke börjar."
- 10.) Man brukade på Vårfruaften = (24de mars)
lämna om att kamma bort i säng, ty då
blev man "Varken sömning eller hat
i kammade sammar."

Skriv endast på denna sida!

Nº 34. Ungdam hoppar "Travedansen." Minnesteckning
för 50-års sedan.

